קסבר רב פפא כי אמר רב לא שנא במלוה ולא שנא בפקדון רב זביד מ"ט לא אמר כרב פפא לא מיתוקמא מתני' בשכיב מרע ממאי מדקתני האומר תנו גט זה לאשתי ושטר שחרור זה לעבדי ומת לא יתנו לאחר מיתה טעמא דמת הא מחיים נותנין טעמא דאמר תנו הא לא אמר תנו אין נותנין ושכיב מרע אע"ג דלא אמר תנו נותנין א)דתנן בראשונה היו אומרים היוצא בקולר ואמר כתבו גט לאשתי הרי אלו יכתבו ויתנו חזרו לומר אף המפרש והיוצא בשיירא רבי שמעון שזורי אומר ב)אף המסוכן מתקיף לה רב אשי ומאן נימא לן דמתני' רבי שמעון שזורי היא דלמא רבנן היא גופא אמר רב הונא אמר רב ג)מנה לי בידך תנהו לו לפלוני במעמד שלשתן קנה * אמר רבא מסתברא מילתיה דרב בפקדון אבל במלוה לא והאלקים אמר רב ה)אפילו במלוה אתמר נמי אמר שמואל משמיה דלוי מלוה לי בידך תנהו לו לפלוני במעמד שלשתן קנה וטעמא מאי אמר אמימר נעשה כאומר לו בשעת מתן מעות שעבדנא לך לדידך ולכל דאתו מחמתך א"ל רב אשי לאמימר אלא מעתה הקנה לנולדים דלא הוו בשעת מתן מעות הכי נמי דלא קנו דאפילו לר"מ דאמר ד)אדם מקנה דבר שלא בא לעולם ה"מ לדבר שישנו בעולם אבל לדבר שאינו בעולם לא אלא א"ר אשי בההיא

לא שנא במלוה. ואע"ג דלהוצאה ניתנה ואינה בעין הלכך לא בעינן לצורין אי במעמד שלשתן קמיירי מתני': **טעמא דמת.** הוא דלא יתנו דאין גט לאחר מיתה ה): **הא מחיים נותנין.** ולא צריך תו לאימלוכי ביה: **וטעמא דאמר תנו.** כלומר והא דדייקינן הא מחיים נותנין טעמא דאמר מעיקרא תנו כדקתני תנו גט לאשתי: **הא לא אמר תנו.** אלא כתבו לא הוי תלי תנא דמתני' טעמא דלא יתנו משום מיתה דאפילו מחיים נמי אין נותנין עד דלימא תנו מדלא קתני האומר כתבו גט (זה) לאשתי ומת לא יתנו לאחר מיתה ש"מ דאי אמר הכי אפילו מחיים נמי לא יהבינן ואי בשכיב מרע אע"ג דלא אמר תנו אלא כתבו יהבינן כרבי שמעון שזורי: **היוצא בקולר.** ליהרג: **ואמר כתבו גט לאשתי.** כדי שלא תזקק ליבם: **הרי אלו יכתבו ויתנו.** דמתוך שהוא בהול על נפשו לא גמר למילתיה ומיהו כתבו ותנו הוה דעתיה: **המפרש.** בים: **והיוצא בשיירא.** למדבר: **אף המסוכן.** שכיב מרע: במילתיה דשמואל גרסי' **מלוה לי בידך:** **מאי טעמא.** במלוה קנה הא ליתא בעינא דלקנייה: **נעשה כאומר לו.** לוה למלוה: **בשעת מתן מעות.** דהלואה: **משעבדנא.** מהשתא לכל מאן דאתי מחמתך הלכך כי א"ל תנהו לפלוני איגלאי מילתא דמשעת מתן מעות אשתעבד ליה: **הקנה.** מלוה זו: **לנולדים.** שזה המקבל נולד לאחר אותה הלואה: **הכי נמי דלא קנו.** דכיון דטעמא משום שעבודא דקביל עליה לוה בשעת הלואה לאישתעבודי להאי דאתי מחמתיה הוא ואיהו לא היה בעולם בההיא שעתא לא קני: **ואפי' לר' מאיר דאמר אדם מקנה דבר שלא בא לעולם.** כגון מוכר פירות דקל או מה שתעלה מצודתי: **הני מילי.** כי מקנה לאדם שישנו בעולם אבל לדבר שאינו בעולם לא: בההיא

קסבר רב פפא כי אמר רב לא שנא מלוה לא שנא פקדון. וא"ת ולרב פפא ו)ורב גופיה אמאי לא אוקי מתני' במעמד שלשתן ואפי' אין לצורין וכי תימא משום דלא משמע ליה לישנא דמתני' במעמד שלשתן אם כן מהאי טעמא הוה ליה למימר דרב פפא לא אמר כרב זביד וי"ל אע"ג דמתני' לא משמע ליה לרב במעמד ג' מ"מ מדאתא רב פפא לאיפלוגי ארב זביד משמע שיש לו כח וטעם דבשום ענין לא מפרשא מילתא דרב משום מעמד שלשתן: **ממאי** מדקתני תנו ולא קתני כתבו. וא"ת הא דקתני תנו אשמעי' דאפי' הכי אין כופין את היורשים לשחרר כרבי דפליג בירושלמי אדרבנן ואמר דתנו לא הוי כשיחררו אלא ככתבו ואין כופין וי"ל דמתני' לא אתא לאשמועינן כדין מצוה לקיים דברי המת אם כופין היורשים לקיים אם לאו אלא לאשמועי' דאין גט לאחר מיתה ועוד דמסתמא כרבנן אתיא: **גופא** אמר רב הונא אמר רב כו' תנהו לפלוני במעמד שלשתן קנה. * אוריב"א וכן ר"ת דבמעמד ג' קנה בעל כרמו של לוה או של נפקד דאי לא קני אלא מרצונו למאן דאמר דוקא בפקדון קנה למה הוצרכו לתקן מעמד ג' יאמר לו זכי ואין נראה לומר דהוצרכו לתקן למקום שאין הפקדון ביד הנפקד אלא ביד אחרים דלא יועיל אם ז)יאמר זכי ועוד אף כשאין הפקדון ביד הנפקד יקנה באודיתא כדאמר התם (ב"ב דף קמט.) אדהכי נפקא אודיתא מבי איסור גיורא אלא נראה להם דאפי' בעל כרמו של נפקד קני וכן גבי איסור גיורא דקאמר רבא היכי ליקניניהו רב מרי להני זוזי אי במעמד ג' לא אזלינא משמע דאם היה הולך היה קונה בע"כ ואין לומר אם היה הולך שם היה מתרצה לפי שהיה מתבייש בפני איסור לומר אין רצוני דאם כן בלא מעמד שלשתן הוה לי' למימר לא אזלינא שלא יאמר לו זכה כי מסתמא היה הפקדון ביד רבא ומיהו לההוא טעמא דמפרש בסמוך בההיא הנאה דקא משתעבד ליה ממלוה כו' משמע דלא קני אלא מדעתו אלא דבלאו הכי מפיק ליה מההוא טעמא: **תנהו** לפלוני במעמד ג' קנה. אומר ר"ת דאע"ג דהמוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול מכר או נתן במתנה במעמד שלשתן אינו יכול למחול וכן משמע בפ"ב דקדושין (דף מח.) דקאמר במלוה בשטר פליגי בדשמואל דמ"ד מקודשת לית ליה דשמואל ומר אית ליה דשמואל ולאיבעית אימא כולי עלמא אית להו דשמואל ובהא סמכה דעתה קמיפלגי מ"ד מקודשת סבר דסמכה דעתה דלא שביק לדידה ומחיל לאחריני וכי קאמר במלוה על פה פליגי בדרב הונא אי קנה במעמד ג' במלוה משמע דאי אית להו דרב הונא אף במלוה לכולי עלמא מקודשת ואי יכול למחול אמאי מקודשת למאן דלית ליה גבי מלוה בשטר דלא סמכה דעתה ואמאי לא מסיק ולאיבעית אימא כולי עלמא קנה במלוה אפילו מלוה על פה ובהא סמכה דעתה פליגי כדמסיק אדשמואל אמלוה בשטר אלא משמע דבמעמד שלשתן אינו יכול למחול וא"ת בפ' החובל (ב"ק דף פט.) גבי היא שחבלה באחרים דפריך ותזבין כתובתה בטובת הנאה ומשני כל לגבי בעלה ודאי מחלה והשתא אכתי תמכור במעמד שלשתן דאז לא תוכל למחול דאע"ג דהבעל ודאי לא יתרצה הא פרישית דאפי' בעל כרמו קני ועוד גבי שחבלה בבעלה תמכור במעמד ג' דשם יתרצה הבעל כדי לגבות חבלתו וכן בספ"ק דב"מ (דף יט:) גבי מצא שובר דפריך בזמן שהאשה מודה אמאי יחזיר לבעל ניחוש דלמא כתבה ליתן בניסן ולא נתנה עד תשרי כו' ומשני ש"מ איתא לדשמואל והשתא ניחוש דלמא מכרה במעמד ג' דאינה יכולה למחול וי"ל דלא תקינו מעמד ג' בכתובה דלאפשר שלא תבא לידי גבייה לעולם ועי"ל דהתם גבי שובר אין לחוש כלל דשמא מכרה במעמד שלשתן דאם אין עדים שמכרה א"כ הבעל והאשה יכפרו המכירה ואם יש עדים ואומרים שהבעל נתרצה או אפילו שתק ודאי השובר שקר ואם מיחה אז מוכח שהשובר אמת וליכא למיחש דלמא כתבה ליתן בניסן כו': **במעמד** שלשתן קנה. אומר ר"ת דלא תקינו מעמד שלשתן בעובד כוכבים אם הנפקד או הלוה עובד כוכבים ואמר ליה ישראל תנהו לישראל אחר לא קנה כיון דאפילו אמר לו זכי לא קנה כיון דאין זכיה לעובד כוכבים ה"ה במעמד ג' לא קנה ואם המקבל עובד כוכבים ואמר ישראל לישראל תנהו לפלוני עובד כוכבים כל זמן שאינו חוזר בו יתן אפי' אמר ליה בלא מעמד ג' אבל אם חוזר בו לא יתן לעובד כוכבים אפי' אם אמר לו במעמד ג' אם לא שאינו יכול להשמט מן העובד כוכבים ואם הנותן עובד כוכבים נראה דקנה דאם ממונו של ישראל הפקיעו על ידי מעמד ג' דהוי הלכתא בלא טעמא כל שכן ממון העובד כוכבים ועוד דבדיניהם דיינינן ליה שאמרינן לו לעובד כוכבים כך דינכם כדאמרי' בהגוזל בתרא (ב"ק קיג.):

הקנה לנולדים הכי נמי דלא קנו. פי' הקנה לנולדים במעמד שלשה שלא נולדו עדיין בשעת מתן מעות הכי נמי דלא קנו ולספרים דגרסי הכי נמי דקנו הכי פי' הקנה לנולדים בקנין בעלמא בלא מעמד שלשה דלא הוו בשעת קנין שלא נולדו עדיין ה"נ דקנו דהא במעמד שלשתן קנו אפי' נולדו אחרי כן: **לדבר** שאינו בעולם מי אמר. הך סוגיא אליבא דרב הונא קיימא דאית ליה אדם מקנה דשלב"ל ולא לדבר שלא בא לעולם דבהאשה רבה (יבמות צג.) אית ליה גבי פירות דקל משבאו לעולם אינו יכול לחזור בו ובפרק מי שמת (ב"ב דף קמב.) קאמר רב הונא דהמזכה לעובר אף לכשתלד לא קנה ורב נחמן הוי איפכא מדרב הונא דאית ליה התם לכשתלד קנה ובהאשה רבה (יבמות צג.) קאמר רב נחמן אף משבאו לעולם יכול לחזור בו ח)וא"ת מהיכא שמעינן ליה לר' מאיר דאדם מקנה דבר שלא בא לעולם היינו מההיא דקתני (שם צג.) לאחר שאתגייר ושתתגיירי לאחר שאשתחרר ושתשתחררי מקודשת מההיא גופא שמעינן נמי דאדם מקנה לדבר שלא בא לעולם דהא קתני לאחר שאתגייר לאחר שאשתחרר דמקודשת ויש לומר דעובד כוכבים ועבד איתנהו בעולם אלא שמחוסרים גירות ושחרור ולא דמו לנולדים דליתנהו בעולם כלל ואע"ג דילפינן מינה דאדם מקנה לר"מ פירות דקל ולא מפלגינן היינו משום דאית לן למימר דקאי כשיטתיה דרבי אלעזר בן יעקב דאמר (קידושין סב:) האומר פירות ערוגה זו מחוברין יהיו תרומה על פירות ערוגה זו התלושין לכשיביאו שליש ויתלשו דבריו קיימין:

אם

עין משפט נר מצוה

סג א ב מיי' פ"ו מהל' מכירה הל' ח ופ"ג מהל' זכיה הל' ג סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סימן קכו סעי' א וסי' סו סעיף יט:

מסורת הש"ס

א) לקמן סה: ב"ב קמו: חולין עה: מנחות ל. טבול יום פ"ד מ"ה, ב) [כתובות נה:], ג) קדושין מח. ב"ב קמד. קמח. [לקמן יד.], ד) יבמות נג. קדושין סג. [לקמן מב: ב"מ לג: ב"ב עט: קמ: קנז. קמח:], ה) [כתובות כ:], ו) [צ"ל רב], ז) יאמר זכי דאף כשאין, ח) [וע' תוס' כתובות ז: ד"ה המוכר].

◆

גליון הש"ס

גמ' אמר רבא מסתברא. כעין זה כתובות דף קב ע"ב ב"ק דף קו ע"א ב"מ דף טו ע"ב סנהדרין דף עב ע"א: תוס' ד"ה גופא וכו' אוריב"א וכו'. ע' ב"ב ד' פה ע"א תד"ה ה"ג:

◆

מוסף רש"י

היוצא בקולר. ליהרג למלכות (לקמן סה:) שנתחייב מיתה למלכות (חולין עה:). ואמר כתבו. אע"פ שלא אמר תנו (לקמן סה:). הרי אלו יכתבו ויתנו. דמתוך טרדתו שהוא בהול על נפשו לא הספיק לגמור דבריו ומעיקרא לכתבו ותנו נתכוין (כתובות נה:). אף על גב דלא אמר תנו, דעתיה שיתנו לה ועשאן שלוחים אף לגרש, אלא שהיה בהול על נפשו (חולין עה:) דמסתמא גלי דעתיה דמדאמר כתבו דלשם נתינה קאמר משום דיוצא בקולר, דלא ניחא ליה דתיפול קמי יבם (מנחות ל:). אף המפרש. מן היבשה לים (חולין עה:). והיוצא בשיירא. למדברות (שם ולקמן סה:). אף המסוכן. חולה (לקמן סה:) מתוך חליו (חולין עה:) הנוטס, דאמרינן לא אמר כתבו אלא ליתנו, דהואיל ומסוכן הוא לאלתר נתכוין (כתובות נה:) דעתו שיתנו ויתנו דלפטור את אשתו מן היבום נתכוין (רשב"ם ב"ב קמו.). דאפילו לר"מ דאמר אדם מקנה דבר שלא בא לעולם. דתנן האומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שאתגייר לאחר שתתגיירי כו' אינה מקודשת, ר"מ אומר מקודשת (רשב"ם ב"ב קמו. ועי' קדושין סג.). הני מילי לדבר שישנו בעולם. בשעת קנין, אלא שעדיין לא הגיע זמנו לקנות, דקתני הרי את מקודשת לאחר שאתגייר לאחר שתתגיירי כו', האשה הקנוית לו הרי הוא בעולם, אלא שעדיין לא נתגיירה ולא הגיע זמנה לקנות, אבל עובר אינו בעולם ולא קני מידי (ב"ב שם).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones